

Verkoop aandelen aan eigen vennootschap: belang correcte waardering

Ervaren Bedrijfsleider PRO - Jaargang 17 - n° 1 - 14 maart 2025

Tot de regeerverklaring van de regering-De Wever I kende België slechts een meerwaardebelasting op aandelen in bijzondere gevallen. Die bewegingsvrijheid bracht belastingplichtigen geregeld op het idee om creatief om te springen met aandeeloverdrachten. Het hof van beroep van Antwerpen (Antwerpen, 18.06.2024) herinnert belastingplichtigen echter nogmaals aan de grenzen van wat als 'normaal beheer van privévermogen' aanzien wordt en oordeelt (streng) dat een aandeeloverdracht als beroepsinkomen belastbaar kan zijn.

Feiten

In de feiten die aanleiding gaven tot het arrest van het hof van beroep van Antwerpen was sprake van een bestuurder die aandelen verkocht aan een eigen vennootschap, waarin hij ook bestuurder was. De fiscus ging niet akkoord met het belastingvrije karakter van de verrichting. Daarbij nam de fiscus ook het standpunt in dat de waardering van deze aandelen overdreven was. Deze overwaardering kwalificeerde volgens de fiscus als een bijkomende bedrijfsleidersbezoldiging, met name in de vorm

van een voordeel alle aard. Er werd bovendien een belastingverhoging van 10% opgelegd.

De Administratie was van mening dat de verkochte aandelen een werkelijke waarde van 0,00 EUR hadden en er aldus een voordeel alle aard werd toegekend aan de verkopende aandeelhouder. De waardering die de Administratie hanteerde, was die van de intrinsieke waarde van de onderneming. Die wordt bepaald aan de hand van de jaarrekening.

In het voorliggende geval was er sprake van een negatief eigen vermogen, waardoor de Administratie van mening was dat de waardering van de verkochte aandelen niet correct was gebeurd. De aandeelhouder daarentegen meende dat toekomstige winstvooruitzichten in het kader van twee vastgoedprojecten de waardering van de aandelen zouden verantwoorden. Ook uit deze toekomstige vastgoedprojecten bleek volgens de fiscus niet dat het negatief eigen vermogen zou verdwijnen. Bovendien stelde de verkopende aandeelhouder de waardering van de aandelen ook pas na de taxatie op.

Hof van beroep

De eerste rechter oordeelde dat de Belgische staat faalde in zijn bewijslast en dat zij onvoldoende aantoonde dat er sprake was van een voordeel alle aard. Tegen dit vonnis is de Belgische staat in

hoger beroep gegaan. Het hof van beroep oordeelde dat de achteraf opgestelde waardebepalingen niet met de economische realiteit overeenstemden, waardoor de bestuurder wel degelijk een voordeel genoot dat moest worden gekwalificeerd als een bedrijfsleidersbezoldiging.

Beoordeling

De vraag die het hof van beroep van Antwerpen moest beoordelen was of een (over)waardering van aandelen door de bestuurder al dan niet kan kwalificeren als een voordeel alle aard. Onrechtstreeks wordt ook de vraag gesteld naar de waardering die gehanteerd moet worden in het kader van een aandeeloverdracht.

Meerwaarde: belastingvrij?

Klassiek geldt dat de meerwaarde op de verkoop van aandelen niet belast wordt, tenzij de verkoop niet kadert in het zgn. normaal beheer van privévermogen. Hoewel rechtspraak, rechtsleer alsook de Rulingcommissie in het verleden bevestigden dat ook een verkoop van aandelen aan een eigen holding mogelijk is zonder belasting, stelt de fiscus zich in de praktijk streng op. De fiscus stelt deze interne meerwaarden doorgaans wél belastbaar als divers inkomen (33% + gemeentebelasting). Niet zelden beroept ze zich daarbij op de antimisbruikbepaling uit artikel 344, §1 WIB 92. Het voorgaande toont aan dat het van belang is dat belastingplichtigen die deze piste overwegen omstandig motiveren welke niet-fiscale redenen ten grondslag liggen aan de verrichting.

Als alternatief op de verkoop werd in het verleden doorgaans gewerkt met de techniek van inbreng van aandelen. Dat is vandaag nog steeds mogelijk, maar de wetgever heeft in 2018 ingegrepen, waardoor er op fiscaal vlak geen onmiddellijk voordeel gehaald kan worden via de inbreng.

In casu koos de fiscus echter niet voor de piste van

de kwalificatie als divers inkomen, maar werd de verkoop geherkwalificeerd naar een voordeel alle aard. In de motivering lezen we dat het hier volgens de Administratie ging om een geval van simulatie, (wellicht) om een rekening-courantschuld weg te werken. Vervolgens kwalificeert de fiscus dit 'inkomen' als een voordeel alle aard.

De fiscus lijkt hier nogal snel de gevolgtrekking te maken dat de verkregen compensatie geen andere oorzaak kon hebben dan het geleverd hebben van prestaties als bedrijfsleider. Hoewel fiscale optimalisatie niet vreemd was aan de verrichting, is het nog maar de vraag of de betrokken belastingplichtige inderdaad niet alle rechtsgevolgen van zijn rechtshandeling gerespecteerd heeft.

Waardering aandelen bij overdracht

Er bestaat geen uitsluitende fiscale methode voor de waardering van aandelen. Daarvoor moeten partijen in beginsel terugvallen op het gemeen recht en de gangbare waarderingspraktijken.

De Administratie waardeerde in casu de aandelen door gebruik te maken van het boekhoudkundig eigen vermogen. Daarop worden dan een aantal correcties uitgevoerd om te komen tot een realistischer beeld. Deze methode is een momentopname en houdt in beginsel geen rekening met de toekomstige ingeschatte winsten of verliezen.

De belastingplichtige meende daarentegen dat toekomstige winstvooruitzichten in het kader van twee vastgoedprojecten de door hem gehanteerde waardering van de aandelen zouden verantwoorden.

De boekhouder van de belastingplichtige bracht hiervoor een waardering bij. Die bleek echter achteraf te zijn opgesteld. Er bleek bovendien uit dat uit deze toekomstige vastgoedprojecten het

negatief eigen vermogen niet zou verdwijnen.

Het feit dat een waardering achteraf opgesteld wordt, hoeft niet noodzakelijk problematisch te zijn, voor zover de waardering overeenstemt met de realiteit. Het hof van beroep van Antwerpen heeft eerder ook (terecht) aangegeven dat waarderingen niet ter discussie staan, mits ze uitgaan van de juiste premisse.

In casu leek de belastingplichtige echter tweemaal te zondigen: de waardering werd slechts achteraf opgesteld en bovendien leek de waardering niet correct, doordat het vooropgestelde rendement niet haalbaar leek.

Zo'n waardering stemt niet overeen met de realiteit en geeft de fiscus natuurlijk munitie om de verrichting ter discussie te stellen.

Onrechtstreeks wordt nogmaals het belang aangetoond van een tijdige waardering, die opgesteld wordt aan de hand van de juiste parameters (of desgevallend gebenchmarkt wordt aan de hand van een andere waardering).

Adviezen:

- Het regeerakkoord van de regering-De Wever voorziet in de invoering van een meerwaardebelasting op aandelen. De precieze modaliteiten moeten nog uitgeklaard worden.
- Tot op het moment waarop nieuwe wettelijke regels van toepassing worden zijn meerwaarden op aandelen nog steeds vrijgesteld, voor zover ze kaderen in het normaal beheer van een privévermogen.
- Hoewel de fiscus de verkoop van aandelen aan een eigen vennootschap kritisch bekijkt, kan ook de daarbij gerealiseerde meerwaarde vrijgesteld zijn, als ze kadert in het normaal beheer van een privévermogen.
- Een onderbouwde beschrijving van de niet-fiscale motieven die aan de verrichting ten

grondslag liggen, bij voorkeur opgesteld in tempore non suspecto, is daarbij belangrijk.

- Daarnaast is een onderbouwde waardering van de aandelen van groot belang. Het feit dat die achteraf is opgesteld hoeft op zich geen probleem te zijn, als de waardering correct opgemaakt is en uitgaat van de juiste premissen.
- Het hof van beroep van Antwerpen aanvaardde dat de fiscus de overwaardering van aandelen die verkocht werden aan de eigen vennootschap, herkwalificeerde als een beroepsinkomen en dus belaste als een voordeel alle aard.

Gertjan Verachtert en Naomi Hermans
Advocaat-vennoot en advocaat Sansen
International Tax Lawyers